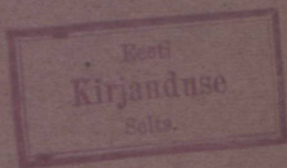
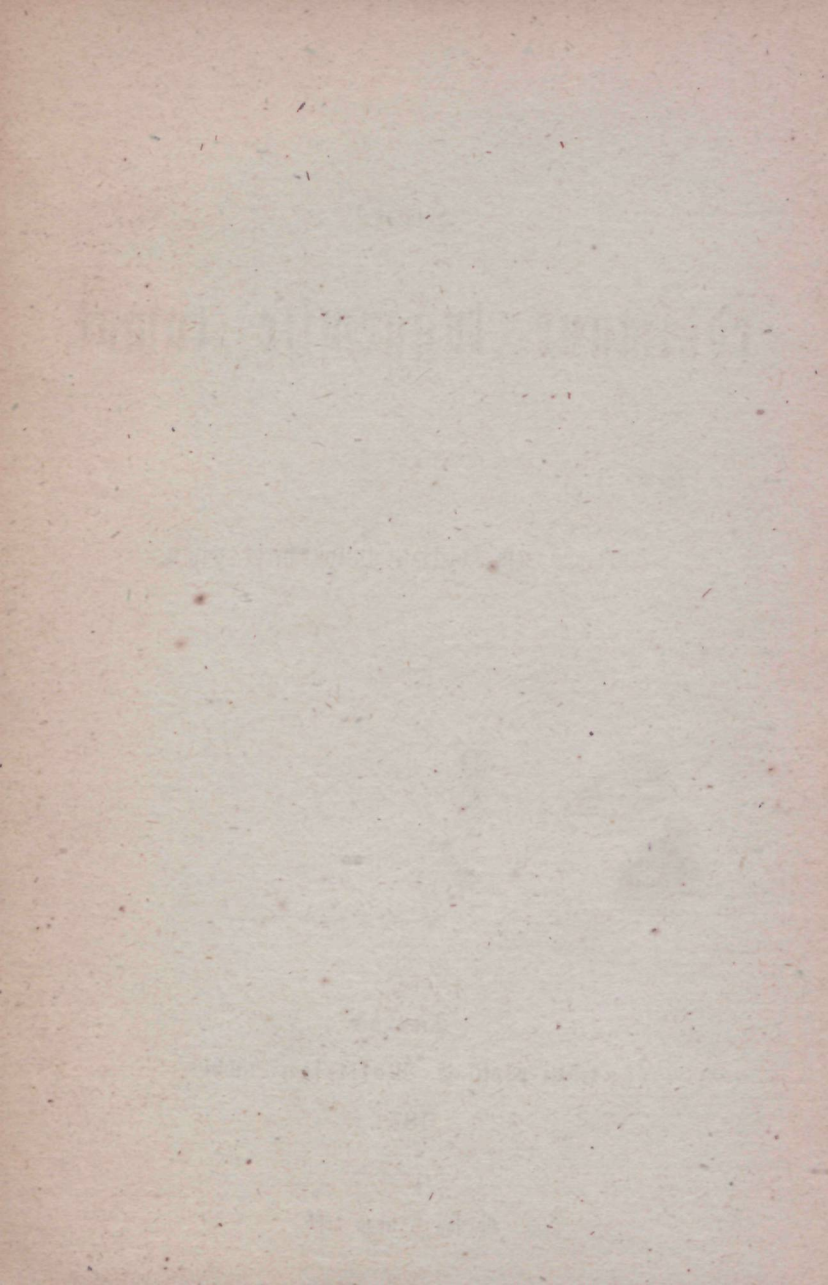

A 2131.

№ 303.

№ 303.

Laste

eddimäne luggemise ramat.

Tartoma kele kolilaste tullus kirja pantu.

Tartun

trüffi pantu C. Mattieseni läbbi

1875.

Maslap 6 tengü köbb.

Senfuri poolest lubatud. Riias, 16. Oktobril 1875.

ENSV TA
Kirjandusmuuseumi
Arhiivraamatukogu

23682

Zuhhataja.

lehhetülg-

1.	Pois nink kutsit	3
2.	Kisukene	3
3.	Nelli kasipoiga	4
4.	Koer ja kass	4
5.	Koer ja latse	5
6.	Sai ja Leib	5
7.	Süggüse aig	6
8.	Linnofese seendse een	7
9.	Lats nink ramat	7
10.	Wonafene	8
11.	Uinotamise laul	9
12.	Mahkhiir ja linnofene	9
13.	Pois ja orraw	10
14.	Hanni	10
15.	Summal ei unneta keddägi	11
16.	Drraw ja talwetuul	11
17.	Talwe=laul	12
18.	Lõwwi ja koer	12
19.	Lats ja kassitene	13
20.	Lind paja een	13
21.	Hobbene ja warblane	14
22.	Warblase ja latse talwel	15
23.	Jännes	15
24.	Pimapot ja weepang	16
25.	Lummelell	16

Ütte talwe jaus ei sa neist 50 tükkest, mes sen ramatufesen löwwüs, mitte weidi ollema, kui luggemise harjotamist mitte massina tö wärki ei aeta, enge sellega üttelisi laste waimo wöetas harrida ja mõistmise jõudo pütäs kaswatada. Sa kui latse ka weel toisel talwel neist luggemise tükkest römu maitswa, siis ei sa näile sest ka mitte kahju tulles.

Lartun, sel 7. Septembril 1875.

Fr. Söllumann,

walla-koolmeistride Seminari Direktor.

1. Pois nink kutsik.

Pois: Kutsik, tulle, oppi istma!

Kutsik: Mõrk weel olle, jättä weel!

Pois: Ei, mo kutsik, — nõrelt opma
Om jo kõlpsamb. Suren meel
Lät jo tuimas, oppus waiwap
Eis weel ennämb. Tulle nüüd!

Kutsik oppe. Pea saije
Selges sirlgelt istma, käämä;
Surest weest ta kätte tõije
Ekkä asja. Pois ka wõima
Nakkas essi, oppe kangest,
Sai ka targas mehhes järgest.

2. Risufene.

Lats: Risufene, melles sa
Hendä mõsset jätmata?

Risu: Selle, et jo inneto,
Kui iks oltas holetu.
Pä nink su nink kappä ka
Olgo puhta, muido ma
Rahwa sekkä jo ei kõlba.

Risu, ikles puhhas, sai
 Kõigist kuttust, kõigist pai,
 Lasti tarre, wõeti ka
 Wahhelt üskä armoga.
 Mõsse, lats, hennäst, kobbista kõrrast:
 Kül sis kõiki paiku kõlbat.

3. Nelli kassipoiga.

„Kassikese, nüüd peate ka nimme sama, eggäüts omma lomu ja olleki perrä: Sinna ollet sidinahl; tõine sääl — tippakäp; kolmas se siin — hirelõks; ent sinna neljas — pottilõp.“

Ni nimmet Marri nelli kassipoiga. Ent ne kassiwima sures ja saiwa illusas.

Sidinahl armast üsjan istu, ja kui sälgä sillestedi, sis jäi ta kennäste kettrema.

Tippakäp käwwe „tip, tap“ tassa kammert, kõlgust, keldret läbbi.

Hirelõks läts hiri haardma, aolda honid pitte, aolda wäljan, ni kui kõrd kand.

Pottilõp püüd kõgist toitu, sõgiteggijale paljo pahhandust tetten.

4. Koer ja kass.

Koh, wanna Must, mes haugut ja

Ni kurjalt pu pole lõpmata?

Sääl istup kül kujukõ ossa pääl waitsejt,

Mahha ei wiisi ta tulla ni aigsalt.

Ei panne ma immes, ei arwa ka süüs,

Ta tijap jo ammust, kuis kärre so wiis.

Es ligu pu päält kujukene,

Kui olles unni kaunikene

Sääl korgen. Es raatsi sis Must ennämb ota,

Läts larristen ärrä; es püsü ta töta.

Sis wirgu ka kisu, kai wirgaste saiija

Säält osja päält mahha, läts ärrä kos waiija.

5. Koer ja latse.

„Krantš, sa ollet ni suur, ja ommete wõiwa latse finno waiiwada, pälegi weel wankre ette panda; ja sinna wõttat seddä kōik ni waaste kanda?“

Krantš: Ei üttestgi muust es sallis ma seddä; ent ne omma minno essändä latse: neist kannata minna kōike hä melega.

Ei kuigi kawwa, sis kutsuti sōmä. Latse pästiwa sis omma wanna sōbra wankre eest ärrä ja wõttiwa teddä hennega tarre: Krantš pididi ommete ka sögi-lawwale sama! Sa eggäüts and tälle meliten murrupeist. Ent kōigearmsambas arwas ta ommete essändä andet.

6. Sai ja leib.

Sai: Tijat, läts, minna olle se walge sai. Mul om hä maggu, minno peät sa maitsuma. Se must

sääl, se ei olle muud kui leib; seddä ei süwvä muido
kui häddä perräst.

Leib: Minne, lats, wõtta ja sõ päle saia; ei
te se mulle murret. Külep sa tulset, ka minno weel
takkanoetsma, kui sõamekinnitust waija tullep, olgo
täambä wai hommen.

Lats olli karwa jallutellenu; sögi ippo olli kippe,
ent saia osta es olle rahha. Eis tulli ta koddo, haard
himmoga leiwä: oi, olli sel maggu! Süwwen kit lats
leiwäkannikat. Müüd sai ta essi arwu kül, mes lukku
kummaſtgi pittä.

„Parremb su täüs solast,
kui mao täüs makket.“

7. Süggüse aig.

Kõik aija pu omma wilja täüs; ommi osse ma
pole painuten künitawa nemmä ommi andid kätte.
Põld kand kullast karwa, wilja pälese kõik kummarusi
tennäwä taiwast Sojat, kes näid kalli õnnistusega
täitnü. Innemise korjawa Summala armoandid kolko,
talwetoiduses, sõamekinnituses. Süggüse aig om rikkas
aig, süggüse tö om rõmolik tö!

Mõts lööp kõllatfes, ilma läwä jahembas. Wiljapu
aijan saiswa jo tühjalt; põld om ka kassitu, nurme
saiswa paljalt. Põimopühhä peetas pea. Rõmusta,
rahwakene, rohkest sagist, tennä omma taiwast Esä,
kes omma kät jälle arway, hä melega sõnüs teggema
kõik mes laja ilma pääl ligup.

Ent ärrä unnetago ka mitte römomelega waeste-
 andid jaggamast. Sest kes tennio ohwritsep, se kittap
 Summalat, ja röömsat andjat armastap Summal.

8. Siinokese seendse een.

„Tühja omma nurme wäljan,

Summi kattap kõike. Näljan

Kote lõmist kulime,

Hellü perrä tullime.

Wahhelt pillus mõnni terrä

Ülle läwwe seendsest ärrä;

Seddä wõite armust jättä

Meil waesil lindel ommas wõtta!“

Rehhepesja pahmast leiwä,

Seendsen terri puhtas teiwä;

Mõnni wak sai wälja kann'tus

Veiwä kullus aita pantus.

Mõnni terrä satte mahha

Murro päle, taad es tahha

Sinno laske hukka minnä,

Tulliwa sis hulgan sinnä,

Kärrelden, lennaten, näkkisten teiwä

Na murro kõik puhtas ja sõnüs ka jäiwä.

9. Rats ninä ramat.

„Kallis ramat, müüd tulle kõrd sija! Ütteldäs
 ikkes, et ollet ni tark. Eßä ja emmä tahtwa hääl

melel et ma sinnult hääd asja oppis. Eis tulle nüüd mo kõrwa ette, olle wirt oppama ja loe mulle nüüd kōik ärrä, mes ja mõistat."

Lats sääd ramato omma kõrwale liggi ja jäi waiplikult kullema. Ent ramat es te hellü.

"Mes perro ja ollet! Kas ja ei näe, et mul aiga ei olle? Soosta ma tahhas, ja karrada, mängida, ja sinna ollet iks ni waiik nink tuim? Kassi, rummal ramat, ja pahhandat minno!"

Lats wissas ramato nullo ja läts effi mängma. Ent ramat es lausu ka nüüdgi mitte middägi.

Eis tulli emmä, wõt ramato ülles ja nakkas teddä latsese oppama. Nüüd löüdsse lats ramatust tarkust kül, ent ommete mitte muido kui effi omma tööholega.

10. Wonakene.

"Uttikene, mes ja sääl ni hallusaste mägit?"

Wonakene: Ei olle armsat emmä siin!

"Kas pelgät sis, et keäki sulle kurja tullep teggema?"

Wonakene: Ei mõista ma peljata, muud kui emmä mannu tahha!

Wanna lammas kuuld wonakese määkmist ärrä; ta tulli jalla päält ruttaten pole. Ta es te muud kui ennege ütškōrd tassast häält wasta. Nätse, jubba wonakene sai jakko, joosk ni ruttu kui wāhhāgi wōise ja tükke emmä külge.

Lats sais man ja kaije päält. Temmä teedsse effi ka kül, et armsamb ollek om emmä üsjän.

11. Uinotamise laul.

Uinu maggama
 Mo latskene sa.
 Ei laula ennämb linnoken,
 Ei paista ennämb päiwäken;
 Uinu maggama!

Uinu maggama
 Mo latskene sa.
 So taiwa tähhe paistawa
 Nink ku ka nakkap tullesma;
 Uinu maggama!

Uinu maggama
 Mo latskene sa.
 Kül Eßä taiwan paimendap
 Nink englid wahhis lähätap;
 Uinu maggama!

12. Nahkhiir ja linnokene.

Nahkhiir: Tulle, taiwalinnokene,
 Olle mo armas hõimokene!

Linnokene: Sinnule hõim? Ei tunne ma so,
 So fruntsunu näggo se hirmutap mo.

Nahkhiir: Ma õnneto loom! Ni omgi mo luggu:
 Ei hire ei linno ei falli mo sulku.

Ta nahkhiir iste nüüd ütfinda,
 Eß tihka hennästgi näütada;
 Ta käk hennäst pimmemba paika ni

Et päiw otfa keägi nättä es wõi.
 Eis ilda weel öse uffald ta tulla,
 Omma pääd leunelden maja een olla.

13. Pois ja orraw.

P. Orrawakene kuse pääl! Kohhe korgehe ollet
 fa lännü, et waiwalt sinno nättä sa! Tulle kõrd mahha
 minnoga mängma.

D. Kaunis ja kennä om siin se paif; ma tahha
 enne weel ronnida üles alla osse pitte.

Pois joost nüüd mant ärra, orrawakene jäi sinnä
 karglema. Pois tulli jälle taggasi ja hõigas üles:
 „Kulet, nüüd tulle jo mahha!“ Ent orrawakene lei
 rattast ja koste: „Sul om ikkääw kül ota, ent mes
 tettä — ma iks weel ei läppe.“

Ni jäigi orraw kuse latwa, ent poisikene pididi
 tõist felttimeest otsma.

14. Hanni.

„Hannikene, wasekene, kuis sa ka läbbisaat ni
 sukkalda kängalda? Kas jallakese ei külmä? Kas sa
 haiges ei jä?“

Tedägi, koste hanni latsele, neid wõisit sinna
 mulle kül kutta ja kingituses anda. Siski ei tija,
 latsekene: Kui ma nüüd kängitu jalguga wette lääs,
 kas ne kalli asjakese es lääs ka lifles?

Beoja olli hannil armsamb kui kuiwa jalla. Ta aste aigamisi sisse. Nolda oiju temmä wet pitte, aolda kõnd ta jälle kuiwamaad pitte; omme paljaste jalguga sai ta kõigist paigust ka wäega hõlpsaste läbbi. Es holi ta kunnagi ei sukkest ei kängist, ja olli sellegiper-räst iks rõmus ja terve.

15. Summal ei unnetu keddägi.

Dijat sa, kui palju tähti
 Saljan taiwan hiulgawa?
 Dijat sa, kui palju pilwi
 Ülle ilma lendawa?
 Issand Summal loep näid ärra
 Mi et ütsgi ei jä perrä
 Näide sure hulga seest.

Dijat sa, kui palju latsi
 Barra wotest tõssewa,
 Keä waiwast, murrest lahti
 Päiwäl rõõmsa ommawa?
 Summal taiwan tahhap kõiki
 Wõtta omma taiwariki,
 Armastap niuk tund ka so!

16. Orraw ja talwetuul.

D. Hui, kolle ja külmi om so hõhklamine, wanna watter talwetuul! Omma ussekese tüki ma kärmaste kinni ja wõtta säält tõiselt poolt tõist ust wallale.

E. Ka sääl pool sa minna puhhuda ni tubliste kui tahha.

D. Eis panne ma tõise usse ka jälle kinni ja ütle: Tä wälja nüüd siina, ei tahha ma sinno küllälises kutsu.

Tuul tormas täüt jõudo, — orraw es panne tähhele. Tuul rapput wanna tamme, — orraw omman pessän es tunnegi surembat. Ta last tulel wäljan hullada, ja krõksut seni essi pähklekeist.

17. Talwe-laul.

Talw om kätte tulnu
Walge lumme al
Makkap kõik, mes oluu
Haljas kewwäjäl.

Ent kui lummi lõppep
Päiwä paiste käen,
Kül sis jälle tõttap
Suwwi omman wäen.

18. Lõwwi ja koer.

K. Lõwwi, ni suur ja lõwwa ollet sinna, et sinno paljas nimmi minno muido jo olles wärrisema pandnu. Mõtsan murrat ekkä loma mahha, ja ka siin raudkorwin ollet sa ikkes weel hirmus kül nättä. Eiski lasset sa mul tühjäl koerakesel siin sinno man olla, et ma sinno ka tohhi turjada, narrida, kõik wal-latust sinnoga aija, et ka ennämb pelgo ei tunne!

L. Rae, koerake, minna olle wangin, pälegi ni ütfinda jättetü, et ei keddägi ommast ka nättägi ei sa. Kui na sis sinno mulle seltsimehhes anniva, sis sai mulle sest hä meel, et ma sinno ka ello jätti. Nüüd mäangi mo ümbrel ni paljo kui tahhat; nida lät pil päiw jõudsambaste mödä.

19. Vats ja kassikene.

L. Kisu, kurri, ärrä kissu küüdfiga mo kät wer-ritses! Anna parremb iks pehmet käppäkeist, ni kui mõnnikörd muido ollet mõistnu anda.

K. Vatsikene, egga ma ei kelä. Ent kule ja ka, mes minnagi ommalt poolt ütle: ärrä sinna ka minno mitte ennämb ni lögo ja kakkugo.

Kui lats nüüd päle se ka kül weel iks mõnnikörd kassikeist waiwas, ja kui sis kassikene ka jälle küüdfiga wasta wõt, onmete es olle selleperräst kummalgi wihha; na leppewa jälle ja jäiwä ka eddispäidi mõl-temba sõbras.

20. Vind paja een.

Näks! näks! nokkistap,

Paja päle kopputap

Linnokene häddäga,

Pallep ülesawwada.

„Lumme sattap üllewäst,

Darm kattap pessäkeist,

Tuisu tuul mo külmetap,

Loidu pudus koletap.

Laske sisse minno waest,

Pästke ärrä surma käest!"

Tarre lasti linnokene,

Warjo löüdsse waesekene.

Terwe talw ta maija jäije,

Üllespiddämist ka saiije.

Ent kui kewwäj lähhüsi,

Iste temmä allati

Paja akna een, ja kurwast,

Et es pässe pimmetst kambrest.

Aknat lasti wallale:

Ärräkatte linnoke!

21. Hobbene ja warblane.

Ruih olli karu täüs; hobbene sais ja seiije. Warblane tulli küllälises, iste ruhhe were päle ja nakkas juttu ajama:

"Runakene, ruih om sul tubliste täüs; kas luppap mulle ka mõnd terräkeist? Ei palle ma paljo, kas ütte wai kätte. Sulle jääp jo winnält weel, et täwweste wõit sõnüs sada."

"Wõtta, wõtta, julge lind", hiras hobbene wasta, "siist saap meie mõllemba täüs küllält."

Mi seiwa ne kats nüüd üttest ruihest, es tunne ka kumbki ei hättä ei pudust. Ent kui sumwi omma

lämmäga tulli, sis nakkas ka kärbläisi ja parme paljo sama. Meid neeld warblane sis saakaupa, sest jäi jälle hobbese waiw wähhämbas.

„Kässi mössep kät, kats kät kōige kehhä.“

22. Warblase ja latse talwel.

L. Warblase, woi, mes tulline külm!
Kas teid ei tappa se talwine ilm?

W. Ei olle wikka, weel olleme terve,
Meil sullesärk säljan, mes lämmi ja kerge;
Lustiga lendame sinnä ja tännä,
Ja ello om parras kui teilgina tarren.

Latse es murreta ennämb sis külmäst,
Eggäüts kand jo ka omma suurt röiwast;
Lingu na lassiwä, josiwa ruttu,
Olliwä röömsä, et külm es ja puttu,
Eäst ja lummeft na ennämb es kulle,
Ei üttengi sonen es tunne ka wallo.

23. Jännes.

Kae jänneft! Kas ta sääl kengo otsan ei istu
ōige kui mees? Su weren sure kihwa wahhip ta ni
wahwalt ümbre, kui luppas ta löki läwwä eggä mehhele,
kes ilma lubba küssimata lähhüdäle julgup! Tah, olles
ta ilmaütfinda ilma pääl, ta olles eggäkōrd pois platsin.

Sääl kuuldu koggemata kaugelt piidsaplaksnat, —
jubba ka süddi mees mötsja pandma! Ei läppe kaija

ei kuulda, kas massap ka jalla kullu, muud kui
minnema!

24. Pimapot ja weepang.

P. Pang, kuis olle ommete ma
Ni paljo illusamb kui sa,
Kassi sis seddamaid läwwe ette,
Muido ma luppa sull' minnefit tettäl

B. Armas pot, ärrä sündko se mitte!
Sa tijat, kui pea saap pottile hättä.
Pimapot, eßi hennäst ni täüs,
Surust, kui kõgin ta lawwa pääl sais;
Sis johtu näütsil ta külge puttu,
Et mahha läts. Katski nüüd! Heideti mutta.
Ent weepang om lawwa weel piddänü wasta;
Ma sai teddä nättä weel minnema aasta.

25. Lummelell.

Lummelell,
Wahwas fell,
Kangel talwefülmäl sääl
Saisat ja
Murreta
Walge lumme wäel.
Musta filmä saistwa pään,
Kõwwa leppi kannat läen,
Ähwardat,
Hirn:utat
Wannawarrest weel.

Lummelell,
 Waene fell,
 Päiwä paiste sais so pääl,
 Sullatap,
 Raotap
 Sinno pea tääl.
 Sisiki sest ei murreta
 Meie, sest et finnota
 Om me meel
 Röömsamb weel
 Kaunil kewwäjäl.

26. Talwe minnek.

Jä terwes, talw!
 Minnek kül halw.
 Sisiki so minnek teep,
 Et rööm mo melen keep.
 Minnek kül halw:
 Jä terwes, talw!

Jä terwes, talw!
 Minnek kül halw.
 Hääl meel unneta
 Sinno, kui lännü ja.
 Minnek kül halw:
 Jä terwes, talw!

Jä terwes, talw!
 Minnek kül halw.
 Kui ja ei rutta. eest,

Karap so käggo tõest.

Minneš tül halw:

Sä terweš, talw!

27. Konn kewwäjäl.

Eä sulli, wee pässiwa joostma, hänniläne karrel, lennel, kewwäj olli jo tulleskil. Konnal olli ikkäm ota omman tahmatsen olleki paigan. Ta tulli ka wälja päiwä kaema ja hüppäs ütte lappika laja kiwwe päle istma. Säält tunnist ta suri filmiga taiwa pole, aije mokke ammule ja terret päiwä: „kwaaks, kwaaks.“

Sääll silla pääl saiš poisfikene. Konna kennä kwakjutamist kuulden kaije ta pole. Seddamaid ka kiwwi kätte, konnale wiškama!

Minnewäst kewwäjäst kand konn weel melen, kuis kawwa ta pahha poisä kiwwilassengut olli perräpöddenu. Meni nüüd pois weel wissangnt walmist, seni last konnakene ka jo wette. Kiwwi läts lopsnaga perrä, ent konnal olli oijumine selgemb kui kiwwil. Kiwwi waiju wee perrä alla, ent konn pässi parrajal ajal wet pitte pakku ninš läts kohhe ta ešši tahtse ja teedse.

28. Kääo laul.

„Kukku, kukku“ — kulus jo sääl.

Selledast laulgem,

Köömsä nüüd olgem:

Kewwäj, kewwäj tullep meil' tääl!

„Kukku, kukku“ — iks hõikap weel.
 Mõts lät jo lehte,
 Kewwäjä ehte
 Tulgo, tulgo! Sest saap hä meel.

„Kukku, kukku“ — wõit kãol kãen!
 Talw lãts jo teele,
 Kewwäj kai päle,
 Tulli, tulli häitšewän wäen.

„Kukku, kukku“ — hõllistap mõts.
 Kõik ilm nüüd häitšep,
 Maggusast maitšap
 Rõmo, rõmo! — Laulul om ots.

29. Pois ja tuuwikene.

¶. Tuuwikene sääl kattusse harjal, ütles, mes ja ni kurriset üttepuhku ja pörät päkese üttelt poolt tõiste?

Ⓐ. Ma olle ni üllirõmus, sest taiwast pesütäp minno mo Soja omma armsa päiwä kiirtega.

Üllewän tuuwikene kurrisi ikkes ni omma pääd päle; murro pääl poisikene pei omma mängomele. Kül kummalgi olli sõamerõõm wallusa päiwä lämmän liku. Kül taitwane Soja kai neide mõslembide rõmo helde melega nink õnnist üllewält. Sest „helde om Summal kõiki wasta, nink Temmä hallestus kãüp kõige Temmä teggude ülle.“

30. Vinno-laul.

Vinnokehe tullima
 Meie male jälle,
 Willistawa, laulawa,
 Hõllistawa, hõikawa:
 „Kewwäj tulli essi ka!”
 Sest om laul ni helle.

Kuis näil ello rõmolik
 Täambä ni kui eilä!
 Lõiw ja rästäs ja õpik,
 Wint ja leppälind, — na tõi
 Sowitwa, et õnnelik
 Olgo aasta meile.

Mes na wõtnu kuluta,
 Wõtkem, sõamete.
 Olgem rõõmsa meie ka,
 Vinno wiisi lauloga
 Barra, ilda tõttama
 Omma Loja ette!

31. Vinnopessä.

Vind: Poisike, ma palle so ni kui üssigi mõista:
 ärrä putko mo pessäkeist mitte; ärrä kaego ka polegi!
 Sääl omma jo minno pojakehe seen; ne sawa heitüma
 nink hirmoga hallujaste kirsuma, kui sinna suri filmiga
 fiske kaet.

Pois olles kül kui hä melega kennä pessäkehe läh-
 hüdält kaema lännü, ent linnokehe palwe päle jäi ta

kaugele saisma. Sis lõppi maese linnokeese waiw. Ta lennas pessä, kat siwuga pojakeisi kinni ja kaije nüüd poisile ni armsaste wasta, õtskui olles ta tahtnu üteldä: „Olle tuhhandast terwe, pai poisike, et sinna näile haiget es te.“

32. Pois ja liblik.

P. Liblik, liblik, wäike loom,
Ütle, mest sa hennäst toidat,
Et sa muud kui hõhhun kõigut?

L. Lilledõng ja päiwäpaiste
Om mo toidus, sega häste
Ellä ma, ni et mul rõõm.

Pois püüd liblikut nüüd sada,
Liblik pallep wärristen:

„Lass' mul walge päiwä kæn
Mängo pittä, ello jädä.“

Enne kui kistunu õddango aggo,
Om otsan mo ello, sis olle jo kolu.“

Sis es puttu pois taad mitte.

Liblik lennas lille pitte

Lustilikult eddesi.

Pois joost takkan, rõmustgi

Libliku siwade lätkijast illust,

Kirjuwast karwast ja näggüjäst ihhust.

33. Pääsläne ja warblane.

P. Kas kulet, sa warblane, mes sa sääl teet?

W. Ma soeta hendale honet, kui näet.

- P. Oh warblane, minno tett peßä om se!
 W. Ei olle sest wigga, kül ommas ma te.
 P. Di warblane, warras, ni kawwal ja julge,
 Et nuhtlust ei pelgä, wai kui kange olgo!

Nüüd päsoke möttel: „Ei ilma ma jä,
 Ma ehhita wastse, mes parras nink hä;
 Mul jõudu ja nõwwo ei ollegi pudus.“
 Ni nakkas ta töle, ja peßä sai tettüs.
 Ent warblane, kawwal, se õnne es näe,
 Ta hone läts pallama. Nuhtlus nüüd käen!

34. Lats ja mehiläne.

- L. Mehiläne, sa wihhane, kule,
 Ürrä sa ni liggi tulle;
 Sa tahhat minno jo nõelda!
 M. Lats, lasse mul ommete kõnnelda!
 Kas sa sis iks weel pahhanu ollet,
 Wai kas sa minno met ka põllet?
 Lats wõt parrembast möttelda perrä,
 Jät sis mehiläst, es te ka kãrrä,
 Kai, kuis ta lennel häiermid pitte,
 Näide pääl ligut; es pelgä sis mitte
 Mehiläse nõglamist,
 Oppe temmäst weel uffindust.

35. Penni ja siil.

- P. Siil, sinna sääl, näet, nüüd sa ma so!
 S. Penni, pois, — pelg ei pina joht mo.

P. Utle sis, kuidas ja tahhat mo teeldä?

S. Seddä wast wõtwa mo ofka sull' üldä.

Mõnni mees ilman, kes minno wõt puttu,
Rahhitsu jo perrä, jät rahhule ruttu.

Äkki ahmat penni päle.

„Wuih! mes karm sul! kae, kos jälle!

Kes sinno sillestap, saap haiget,

Kes kõwembast kääpistap, werritsid raigid.“

Penni widdi krusfi: „Noh,

Minne sis, tihke, — ei tahha ma so.“

36. Quif.

„Kulet, sinna pois sääl perwe pääl, ärrä mo poi-
gele lähhünego! Seddä pahha pillmist jättä jalla päält
mahha! Ei tahha ma muido mitte kellelegi kurjaga
päleminnä; ent kui sinna nüüd sõnna ei kule, sis peät
tunda sama, kui rängäste minna omni sitwuga mõista
lütowä.“

Quif oiju randa, nakkas sitwu ligutama; sis kar-
ras pois hirmoga eest ärrä. Ta peljas pahha palka
samast. Quif aiije teddä takkan weel tükki teed, ent
sis ruttas ta poige pole taggasi. Ennembä tahtse ta
neist rõmustada, kui tõise takkan aelda.

37. Kallafene.

Kallafene, Kullafene,

Wee seen wõrkfa lomafene,

Ürrä õnge hapsahtago!
 Lät kül kalast ruttu alla,
 Ent teep perräst paljo wallo,
 Kiffup kurku werritses.
 Kas ja näet, kuis pois sääl istup,
 Bahhip, odap, õnge kiffup?
 Kallakene, kullakene,
 Känä kärmäst kõrwale!

Ent kalla taht effigi parrembast teedä,
 Es kae muud kui maggusat melitust sada,
 Arwas, et pois pikkä witsaga
 Sääl nalja perräst wõt wahtida.
 Ta oiju pole, ta napsas ni ahnelt, —
 Säh! Õnge otsan ja waene nüüd zipllet!

38. Pois ja linnokene.

P. Linnokene, ma hara so!
 L. Kas sait kätte? hara päle!
 P. Oh, sa ollet wallato,
 Mes sa lendat ossa päle!
 L. Soeta sa siwu, lenda
 Sa ka sija, tõsta henda!
 Linnokene iste ladwan,
 Pois kai kawwa linno pole.
 Perräst möttel: Olgo üllen,
 Lendko, laulgo! Minna olle
 Seni siin niik mäangi, karga.
 Kummal'gi es ja nüüd wikka.

39. Hobbene niin wars.

„Kargle niin jõe, warsakene, mo rõmus lats, eddesi taggasi ni ruttu kui tulelõhn. Weel ollet wabba ja waiwast wallal. Kui sures kassut, sis om se illo otsan; sis saat waiwa winnält nättä ja tööd küllält tettä: sis peät koormat widdama, adra een astma, sadulalat sallima, sõitu sõitma. Olle sis nüüd weel rõmus ommal norutsel eäl!“

Warsa meel olli rõmus ja ferge, ta jalla ollima wirga ja firge; emmä kõrwal joost ja karras ta weel mõnni kõrd aiga, tohtse tansu lümwä ja sai täwweste sümwä. Ni kaswi ta sures, läts illusas ja wõt rammu. Wimäte kolme aasta perräst olli ta nättä, tause ka-lan ja ohja pääl. Sis suttas ta rassembat rattaste koormat wittä.

40. Tonefurg.

Tonefurg! Tonefurg!

Terre, terre tokkistaja,

Hainamajje hargutaja,

Poige pessäl plaggiseja!

Tona tullit meie male,

Süggüsel sõidat soja male.

Terre, terre, tonefurg!

Terre tullemast!

41. Pats ja parts.

Q. Partsi-emmä, ütle, kui suur om sinno poige arm?

P. Es oppi ma armult luggema, ent sellegiperräst

ärä möttelgo, et näist üttegi wõtta saat ilma mo teedmata. Kül ma holega panne näid kõiki tähhele; sest eggäst üttest om mul hä meel.

Ta kui partsi-emmä näid nüüd kaguten kokkuts, sis tullima nemmä kõik wimätsje, et es pudu ka mitte ütte ainust. Partsil sai hä meel ommi pilukeisi kaijen. Ta läts kõige näide parwega süggawamba wette oijuma.

Lats jäi weel kawwa perwe päle istma. Sis tulli temmä meelde, et äidi ka tedda jo wõisi ota. Kui ta sis koddo saije ja emmä filmihe kaije, sis mõist ta partsi juttu ärä. Kas sinna ka mõistat?

42. Quif ja lats.

„Lats, mes sa ollet ni hirmunu?
Egga ma jo ni kurri ei olle.
Tassakeiste oiju pole,
Ni et lainekeist ei tunnu.
Ma towoti enne sult küssida:
Kas tahhat mull' murrukeist jaggada?“

Lats aste waggusi wee weerde,
Rõmust kennäst luiga lomust:
Kuis ollima walge ja puhta ta sulle,
Kuis oiju ta tassa, kuis painut ta kala!
Lats luigaga sõbras sis pea ka saiwa,
Et lats luigal peust last leibägi wõtta.

43. Kahr ja latse.

L. Mes tansumeister tullep sääl?
 Noh terre, terre ka, wanna läll!
 Rae, mes tembu sul kōif selge:
 Kōnnit ja kummardat; — ei olle pölge!
 Ent melles sa jeddä kōif hōrristen teet,
 Ja rapputat norrun ja pommisten pääd?

K. Kos mo peffä, kos mo mõts?
 Ei sa maata, ei sa sūwä,
 Muud kui allati tansu lūwä,
 Bijas läts jo, lustil om ots.
 Ahhila rōngas mo waiwap ni,
 Ja meest ei maitja ma hōngogi.

44. Poisikene ja wars.

P. Wars, saisa paigal ja lasse minno sälgä!
 Meie tahhame kargutada mäkke ülles ja alla, et tuhē
 ja tolm takkan!

B. Ei, pois! Ei sa finnuft minno säljän sōit-
 jat. Minna sōida ni tullist trahwi, et sinna kül sed-
 damaid ülle pä kala mutta lääś. Ent näet, sääl nul-
 gan sais illus keppiruun; se kōlbas sinnosuggutsele. Sel-
 lega sōida sekōrd ni paljo kui kullus.

Pois towot nüüd warsa weel kägega haarda, ent
 wars pand kui wälk temmäst mödä. Sis wōt pois
 sekōrd kül keppi säljän sōita, ni paljo kui jalla täl kan-
 niwa; ent kui ta sest kül saije, üttel ta essi henda man:
 „Dot, oot, warsakene, kül ma weel ütškōrd sinno sälgä

sa, kui meie mõllemba sures olleme sanu. Sis peät minno weel tundma ja kui omma perremeest jäljän kandma. Tägo siis seni nisamma."

45. Tappufikkas.

Näet, wõras fikkas om paggenu,
 Taad olle ma tubliste oppanu!
 Tullep ta sija mo platsi päle
 Kui perremees kunnagi: saia ja töist häle!
 Eggäüts mõistko: Kes seddä weel teep,
 Se aetas ärrä ja tappa ka saap!"

Ni törrel fikkas. Hannel ja kannul
 Sai kitsas kätte, ni noril kui wannul;
 Ja kes temmä usaijan hennäst näüt,
 Taad käsk temmä seddamaid omma teed.
 Ent kui ta ka koeraga leppü es luppa,
 Sis läts assi halwaste: effi sai tappa.

46. Penni ja fik.

P. Hoija, fik, nüüd purre ma so!
 S. Hoija, Luks, nüüd wõtta ma wasta!
 P. Kui kihwaga hammusta, haiget siis saat!
 S. Kui sarwega puskle, siis mõdat sa maad!
 P. Noh, jägo nisamma, ei olle mul wihha;
 Mängigem ennege, olgem hä sõbra!

Tõine töist ni aeliwa,
 Terwe päiw na rübbeliwa.

Tuks hauk wahhe päält hirmsaste,
 Siä näüt sarwi temmäle,
 Sis jälle tuhhatnelja aiija!
 Kennä kül olli päle kaija.

47. Wassikas ja penni.

W. Siin murro pääl om ni illus appar asse; tulle,
 Kirrepifene, mängi lörd minnoga!

P. Väkki platsi! Rakka sa päle: panne joostma; näüs,
 kas ma sinno ja finniwõita.

W. Oh kassi, kurri koer! Ei olle so mängul mitte
 märästgi modu. Kes sis jalla päält ni hallu-
 saste jalga hammustap!

Wassikas es wiisi ennämb Kirrepiga wõitfi minnä,
 ta jäi sest maast sani parremb ütšinda; ta peljas penni
 purremist. Penni püüs tedda kül iks jälle narrida,
 ent wassikas hoije temmäst kaugele. Ütskõrd karras
 Kirrep äkki mannu ja tahtse tedda hanna otsast finni
 haarda; sis wissas wassikas tedda ütte jallahobiga mahha.

„Pit pill pikkä illo päle!“

48. Siä ja pois.

P. Siä, tunništa mulle, melleš sa kannat löwwa al
 habbenat ja pä otšan sarwi?

S. Habbenat kanna, et sinna jeddä wõit saggida ni
 kawwa kui minno melešt mõistlikult mängit; ja

farwi ma tarwita, kui ma mängule tahha otsa
tettä nin' sinno henne mant aija.

Pois naard wasta: „et katsugem!“ Ta haard
teddä habbenast: si' es te tekko, muud kui nikkut päga
ja maigut mokklega. Nüüd räpsäht pois õige wiisi per-
räst: si' seddamaid perräjalgu päle pistü ja farwiga
pustlema. Pois tännit: „wõi, wõi, sõkke!“ Siski un-
net ta pea jälle omma wallo ja tõi sikkale peotäüs
hainalehti süwä. Ni jäitwä na jällegi sõbras, ja pois
teedse nüüd selgest, mes tarwis sikkal löwwa al hab-
benat om ja pä otsan farwi.

49. Teekäüjä ja lõofene.

L. Lõofene, mes ni warra
Lendat laulden päiwä pole?

L. Summalale tahha laulda,
Ellust, toidust tenno anda.
Se om wannast ni mo wiis;
Wist ka sinno, armas mees?

Ta kui löiw laul hõhhu seen hellest,
Ta kui mees käwwe teed pitte jõudst,
Sis olli neil kattel ni rõmus se walge,
Mes üllewält paistman ni lämmi nin' selge.
Ta Issand Summal taiwan es põlle
Ei kummagi laulmist, mes rõõmsa ja helle.

50. *Suwwe-laul.*

Suwweaig, armas aig:
 Haljendaman eggä paif,
 Sinnililli häitfewä,
 Marja mötjan küdsäwä;
 Latse ka
 Likuwa
 Wäljan eggäpäiw.

Suwweaig, lämmi aig:
 Põud om pallaw, ilm om waiif,
 Hainal oltas nidu pääl,
 Zirbi tö ka tullep weel;
 Sahhutust,
 Puhhastust
 Pakkup selge järw.

Suwweaig, hõlbus aig,
 Kõigepiddi immeaig:
 Piitse mürrin hirmotap,
 Wikkerkaar jäll' rõmustap;
 Kostotust,
 Önnistust
 Waitšap eggä loom.

